

BOĞAZIÇI ÜNİVERSİTESİ'NDE YENİ REKTÖR MEHMED ÖZKAN DÖNEMİNDE YAŞANAN İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ KISITLAMALARI / YASAKLAMALAR

Bu yazıda, çok yüksek oy oranıyla seçilmesine karşın ataması yapılmayan rektörümüz Gülay Barbarasoğlu'nun yerine Cumhurbaşkanı tarafından atanan Mehmed Özkan döneminde üniversitemizdeki ifade özgürlüğü ihlallerinin ve yasaklamaların bir dökümünü bulabilirsiniz.

BUİM olarak hazırladığımız bu rapor medyadan, öğrencilerden, öğrenci kulüplerinden ve zaman zaman da okul yönetimiyle kurduğumuz diyaloglar sırasında elde ettiğimiz verilerden oluşuyor. Rapor, bu dönemdeki bütün ihlalleri kapsama iddiası taşımamakla birlikte, içeriğinde belli başlı ihlallere yer vermeye çalışan ve olguların birkaç yerden teyit edilerek elden geldiğince objektif olarak aktarılmasına özen gösterilen bir doküman olma özelliği taşıyor.

1) 11 Aralık 2016 tarihinde Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Bilimler Kulübü'nün (SBK) "Medya ve İktidar" isimli konferansı, konuşmacıları sakıncalı bulunduğu gerekçesiyle okul tarafından iptal edildi. Kulüpler Arası Kurul (KAK) ve Öğrenci İşleri Dekanlığı (ÖİD) tarafından onaylanmış olan bu etkinlik, SBK üyelerine belirtildiğine göre, bazı öğrenciler ve öğrenci kulüpleri tarafından önce Öğrenci İşleri Dekanlığına şikayet edildi. Ardından etkinliğin iptal edilmesi için resmi kurumlar tarafından okul yönetimine baskı yapıldı. Böylelikle okuldaki idari yapıların izin verdiği etkinlik, okul yönetiminin SBK üyelerine etkinliğe katılacak konuşmacıların okuldan içeri alınmayacağını belirtmesiyle engellenmiş oldu.¹

¹ İptal edilen etkinliğin içeriği ve konuşmacı olarak davet edilen konuklar hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. SBK resmi facebook sayfası, <https://www.facebook.com/events/1669086576714979/>. Etkinliğe canlı yayımla bağlanacak olan Can Dünder'in yoğun baskı sonucunda programdan çıkarılmasından, fakat buna karşın etkinliğe yine de izin verilmemesinden sonra SBK tarafından yapılan açıklamalar için bkz. <https://www.facebook.com/events/1669086576714979/permalink/1670085126615124/>

Etkinliğin iptal edilmesi sosyal medyada yankı buldu. Boğaziçi Üniversitesi öğrenci temsilcileriyle görüşen Rektör Mehmed Özkan, “ilerleyen dönemlerde, daha geniş anlamdaki ifade özgürlüğünün üniversiteyi olumsuz etkileyebileceği” düşüncesiyle etkinliğin iptal kararını onayladığını ve “ifade özgürlüğünün ülkenin içinde bulunduğu OHAL şartlarında suç oluşturabileceğini” belirtti.

2) 19 Aralık 2016 tarihinde Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Hizmet Kulübü’ne (BUSOS) ait bir etkinlik okul yönetimince yasaklandı. Kuzey Kampüs’te sergilenmek üzere hazırlanan, OHAL’de cezaevlerinin durumuna dikkat çekmeyi amaçlayan bir F tipi hücre modeli bazı öğrencilerin şikâyeti ve doğrudan emniyet güçlerinin okul yönetimini uyarması üzerine kaldırıldı. Kulüp üyeleri, okul idaresi tarafından arandıklarını ve yapılan hücre modelini kaldırmazlarsa gözaltına alınabileceklerini, yönetim olarak bu konuda hiçbir şey yapamayacaklarının belirtildiğini söylediler.²

3) Boğaziçi Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Kulübü’nün (BÜSUIK), 16 Şubat 2017 Perşembe günü gerçekleştireceği ve CHP PM üyesi Sera Kadıgil’in konuşmacı olarak davet edildiği "Türkiye'nin 10 Yılı, Başkanlık Referandumu ve KHK'lar: Quo Vadis?" isimli etkinlik Rektörlük Kurulu tarafından yasaklandı. Yasaklama ile ilgili BÜSUIK,, kendilerine gösterilen gerekçenin "herhangi bir siyasi partiyle ilişkili olan kimselerin üniversiteye konuşmacı olarak çağrılması" olduğunu ifade etti. . BÜSUIK’in bildirisinde okul yönetimi tarafından kendilerinden “konuşmacı olarak davet ettiğimiz Avukat Sera Kadıgil’in, CHP PM üyesi olması ve kamuoyunda anayasa referandumunda ‘Hayır’ oyu kullanacak bir figür olarak bilinmesi sebebiyle etkinlik programından çıkarılmasının istendiği” açıklandı.³

4) Üniversitede referanduma yönelik olarak “Hayır” çalışması yapan Boğaziçi Üniversitesi Hayır Gönüllüleri’nin verdiği bilgiye göre, kampüslere asılan afişler okul yönetiminin talimatıyla güvenlik tarafından kaldırıldı. Aynı inisiyatifin okulda açtığı “hayır

² BUSOS’un 19 Aralık “Hayata Dönüş Operasyonu”nun yıldönümünde cezaevlerinin durumuna dikkat çekmek için yaptığı hücre modeli enstalasyonun kaldırılmasının ardından resmi facebook sayfasından yaptığı açıklama için bkz. <https://www.facebook.com/busosboun?fref=nf&pnref=story>

³ BÜSUIK’in yapacağı etkinliğin yasaklanmasının ardından resmi facebook sayfasından yaptığı açıklama için bkz. <https://www.facebook.com/busiyasetveuluslararasıiliskiler/>

ması” ise güvenlik tarafından kaldırılmak istendi. Öğrencilerin bu duruma karşı çıkması üzerine okul yönetimi tarafından kendileriyle telefonda görüşüldü ve “masa kaldırılmadığı takdirde okuldaki baskıların artacağı” belirtildi. “Hayır” gönüllüsü öğrenciler kendileriyle konuşan üniversite yetkilisinden masaların kaldırılmasının yasal gerekçesinin belirtildiği yazılı bir belge istediler ancak bu talepleri reddedildi.

5) Referandum gündemi nedeniyle öğrenciler “Hayır Platformu”, “Hayır Gönüllüleri” ve “Hayır ve Ötesi” gibi farklı inisiyatiflerin adı altında masalar açtılar ve görüşlerini öğrencilere duyurmaya çalıştılar. Diğer yandan aynı tarihlerde Tarih Bölümü öğretim üyesi Noemi Levy-Aksu’nun “Bu Suça Ortak Olmayacağız” bildirisine imza attığı için YÖK’ten gelen bir yazıyla görevine son verildi. Bunun üzerine Tarih Bölümü öğrencileri hocalarını desteklemek amacıyla 14 Mart’ta “Tarihin Nöbeti” adıyla çadır nöbeti başlattılar. Okulda “Hayır” çalışması yürüten öğrencilerin verdiği bilgiye göre yönetimden yetkililer çadır kuran öğrencileri “Hayır masalarından” uzak durmaları konusunda uyardı. Güvenliğin veya polisin “Hayır masalarına” müdahale edebileceğini, bu öğrencilerle birliktymiş gibi bir görüntü vermemeleri gerektiği söylendi.

Okul yönetimi tarafından yapılan müdahalenin vahim yanı, öncelikle 18 yaşını geçmiş ve yurttaşlık hakkını kullanarak “Hayır” çalışması yapan öğrencilerin, diğer öğrenciler gözünde bir anlamda kriminalize edilmesi ve öğrenciler arasında bir ayrışma yaratılmasıdır. Bu tür müdahalelerin BÜ geleneğiyle bağdaşmadığı açıktır.

6) 16 Mart günü medyada üniversitemizle ilgili bir haber yayımlandı.⁴ Haberde İşletme ve Ekonomi Kulübü’nün 18-19 Mart’ta düzenleyeceği “Boğaziçi Liderler Zirvesi’ne CHP Genel Başkan Yardımcısı Doç. Dr. Selin Sayak Böke’nin de davet edildiği, fakat rektörlük tarafından Böke’nin konuşmasının programdan çıkarıldığı öne sürüldü. Bunun üzerine aynı gün Rektörlük tarafından resmi bir açıklama yapıldı ve temelde iki husus belirtildi:⁵

⁴ Haberin ayrıntısı için bkz. http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/turkiye/699828/Selin_Sayak_Boke_nin_Bogazici_nde_konusmasina_engel.html

⁵ Rektörlüğün resmi açıklaması için bkz. <http://www.boun.edu.tr/tr-TR/Content/Duyurular/Duyurular?LoadModule=News&NewsID=1674&Filter=true>

- a) Üniversite Yönetimi Şubat 2017 tarihinde, 17 Nisan'a kadar "herhangi bir siyasi partinin aktif resmi temsilcisinin ve yöneticisinin etkinliklerimize konuşmacı olarak davet edilmemesi yönünde karar" almıştı.
- b) İşletme ve Ekonomi Kulübü'nün etkinlik izni için yönetime bildirdiği programda Sayın Selin Sayek Böke'ye yer verilmemiş, kendisinin ismi sonradan eklenmek istenmişti. Ekleme talebi ise rektörlük tarafından uygun bulunmamıştı. Buna karşın, Sayın Böke'nin programdan çıkarılmış gibi gösterilmesi kamuoyunu yanlış bilgilendirmek anlamına geliyordu.

Yaşadığımız bu olay sonucunda Rektörlüğün, *referandum sonrasına kadar siyasi parti temsilcilerinin okuldaki herhangi bir etkinliğe katılmasını yasakladığını öğrenmiş olduk.*

Rektörlüğün bu kararının evrensel üniversite kavramıyla, öğrencilerin farklı siyasi kimliklerden kişilerin düşüncelerini öğrenme ve özgürce tartışma hakkıyla bağdaşmadığı aşikardır. Amaç öğrencilerin "politikadan" uzak tutulmasıysa bu karar büsbütün yanlıştır; zira gelecekte ülke yönetiminde yer alacak öğrencilerin zihinsel/entelektüel gelişmelerini sekteye uğraticı niteliktedir.

7) Öte yandan 26 Şubat tarihinde, yani yukarıda bahsedilen rektörlük kararından sonra, Cumhurbaşkanlığı Sözcüsü ve Genel Sekreter Yardımcısı İbrahim Kalın'ın "Ben, Öteki ve Ötesi/İslam-Batı İlişkileri Tarihine Giriş" konulu bir konferans vermek üzere Boğaziçi Üniversitesi İslam Araştırmaları Kulübü'nün (BİSAK) etkinliğine katılmasına⁶ izin verilmesi tam bir çifte standart oluşturuyordu. Sayın İbrahim Kalın bir siyasi partinin resmi temsilcisi olmayabilir; buna karşın fiilen partili Cumhurbaşkanlığı sisteminin uygulandığı ülkemizde siyasi bir kişilik olduğu tartışma götürmez.

8) İkinci bir çifte standart örneği 5 Mayıs'ta yaşandı. BURA (Boğaziçi Üniversitelileri Derneği) adlı mezun derneğinin davetiyle İslamcı düşünür Salman Sayyid Boğaziçi

⁶ Sayın İbrahim Kalın'ın katıldığı etkinliğin ayrıntıları için bkz. <http://haberler.boun.edu.tr/tr/haber/oteki-bizi-zenginlestiren-bir-firsattir>

Üniversitesi'nde "Between Reality and Utopia: Recalling the Caliphate [Gerçek ile Hayal Arasında: Halifeliği Hatırlamak] adlı etkinliğe katıldı. Rektörlüğün izniyle gerçekleşen bu etkinlikte Salman Sayyid aynı adlı kitabının sunumunu yaptı; öğrenciler ve akademisyenlerle tartışmalar gerçekleştirdi. Salman Sayyid kitabında, halifelik kurumunun kısıtlanmaya çalışıldığını ve bu törpülenmelerden kurtulmanın tek yolunun halifelik kurumunu yeniden ve güçlü bir şekilde kurmak olduğunu savunuyordu.⁷

BUİM olarak üniversitemizde ifade özgürlüğünü, farklı eğilimlerden öğrencilerin diledikleri etkinlikleri yapabilme hakkını, çok seslilik ve çoğulcu bir kampüs kültürünü savunuyoruz. Biz böyle gördük, böyle yetiştik ve az çok gelişkin bireyler olmamızı bu ortama borçluyuz. Bu nedenle Sayın İbrahim Kalın'ın da İslami düşünürlerin de, fakat aynı zamanda seküler-demokratik çizgideki aydınlar, gazeteciler ve siyasi parti temsilcilerinin de öğrencilerin etkinliklerine katılabildiği, çok sesli ve özgür bir üniversite ihtiyacının altını bir kez daha çiziyoruz.

9) Bir başka önemli hak ihlali, Tarih Bölümü öğretim üyesi Doç. Dr. Noémi Levy-Aksu'nun üniversite aleyhine açtığı "yürütmeyi durdurma" davasına karşı rektörlüğün mahkemeye verdiği savunma ile açığa çıktı. 22 Şubat'ta Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK), Barış İçin Akademisyenler içinde yer alarak "Bu Suça Ortak Olmayacağız" bildirisine imza attığı gerekçesiyle Noémi Levy-Aksu'nun çalışma iznini iptal etmişti. BÜ rektörlüğü de YÖK'ün kararına uymak zorunda olduğunu gerekçe göstererek 14 Mart tarihinde hocamızın sözleşmesini fesih etmişti.

Levy-Aksu kararların iptali için hem YÖK'e hem de Boğaziçi Üniversitesi'ne karşı İdare Mahkemesi'nde dava açtı. Boğaziçi Üniversitesi Yönetimi ise mahkemeye sunduğu 4 Mayıs tarihli savunma dilekçesinde, davacı Levy-Aksu'nun "yürütmenin durdurulması talebinin" reddini talep etti. Böylelikle kendi öğretim üyelerinden biri aleyhine aktif taraf olmayı tercih ettiğini göstermiş oldu. Üstelik BÜ'nün dilekçesinde

⁷BURA'nın etkinlikle ilgili kendi internet sitesinde yayımladığı haber için bkz:

<http://www.bura.org.tr/haberler/etkinlik-haberleri/salman-sayyid-ile-akademisyenler-toplantisi-ve-islam-modernite-atolyesi-yapildi/>

Levy-Aksu'nun üniversite ile ilişkisinin kesilmesinin “yapılan işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı” ve “telafisi güç ya da imkansız zarara neden olmadığı” “öne sürülüyordu.”⁸

Bu durumun açığa çıkması üzerine “Tarihin Nöbeti” çadırı Güney Kampüse taşındı. Başta Nöbet'i organize eden öğrenciler olmak üzere BÜ'lü öğrenciler rektörlük önünde üniversite yönetiminin hocalarına sahip çıkmamasını protesto etti. Ardından öğrenciler arasından seçilen bir grup ile Rektör, yardımcıları ve üniversite avukatı arasında üniversite yönetiminin tutumuna ilişkin bir görüşme gerçekleşti. Bu görüşmede Rektör, üniversitenin mahkemeye sunduğu savunmanın arkasında durdu ve öğrencilerin üniversite yönetiminin YÖK'e dava açması ya da mahkemeye yeni bir dilekçe sunması talepleri reddedildi.

BUİM olarak bir üniversiteyi gerçek anlamda “üniversite” yapan en önemli koşullardan birinin öğretim üyesi kadrosunun niteliği olduğunu belirlemekte yarar görüyoruz. Ülkenin içinden geçtiği OHAL koşullarında, üniversite yönetiminin öğretim üyelerine sahip çıkmak için gerekli her türlü çabayı göstermesinin öncelikli görevi olduğunu bir kez daha hatırlatmak istiyoruz. Boğaziçi Üniversitesi'nin nitelikli, eleştirel ve özgürlükçü eğitim kalitesini koruması, belki de her şeyden fazla mevcut öğretim üyelerinin görevlerine devam etmesini sağlamaktan geçiyor.

BOĞAZIÇI ÜNİVERSİTESİ İÇİN MEZUNLAR GİRİŞİ (BUİM)

⁸ Konuyla ilgili BUİM'in, BÜ rektörlüğüne hitaben kamuoyuna yaptığı açıklama için bkz. <http://www.buim.org/2017/05/16/buim-soruyor/>